

VEČERNIK

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 180

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 260
POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, sreda 9. avgusta 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1—

Mussolini priporoča zmernost

Angleški pomirjevalni predlog — Važna posvetovanja nemških generalov pri Hitlerju — Mussolini ni prisostvoval manevrom, pripravlja mirovni načrt in bo posredoval pri Hitlerju — Ostra nemška polemika s Poljsko

LONDON, 9. avgusta. Kakor na kraju lanskega poletja, tako se tudi letos v avgustovih dneh zapleta mednarodni položaj Evrope h kritični zaostritvi. Osrednja točka je slej ko prej Nemčija, katere težnje so letos osredotočene na Gdansk. Priznana posvetovanja generalov s Hitlerjem, posredovanje Mussolinija, pa večji dogodki, ki se bližajo v Vzhodni Prusiji, dajejo sporedno z razprtiljami za oblast v Španiji in z napetostjo na Daljnem vzhodu naslutiti, da se bo človeštvo v pozni jeseni lahko oddahnilo, če bo čakalo zmo v znamenju miru in splošnega popuščanja mednarodnih sporov.

LONDON, 9. avgusta. Prihod vodje gdanskih nacistov Försterja v Berchtesgaden, kjer bo sprejel važna navodila od kancelarja Hitlerja, program, ki si ga je narodni socializem začrtal za bližnje dni do kraja meseca v proslavo zmage pri Tannenbergu in velike množice, ki bodo pohitele v teh dneh iz vse Nemčije v neposredno bližino spornega gdanskega ozemlja, vse to spravlja opazovalce evropske napetosti v zaskrbljenost. Dejstvo, da je gdanski senat odločno pripravljen, z enostavno ukinitvijo meje med svobodnim mestom in Vzhodno Prusijo proglasiti priključitev k Nemčiji, spravlja v zvezi s poljskimi pripravami v zadnjih dneh splošni položaj Evrope v še večjo zapletenost. Zdi se, da se je Anglija v zadnjem trenutku odločila, najti posredovalni izhod, ki bi dovedel do popuščanja krize. Skupina parlamentarcev je predložila poseben načrt šestih točk, po katerem naj bi dobila Nemčija predvsem zagotovila gospodarske ekspanzivnosti na evropski jugovzhod. Anglija bi v primeru neizpovedanega napada na Nemčijo ostala nevtralna, pripravljena je pa tudi razpravljati o odstopu dela kolonij.

VOJNI POSVET PRI HITLERJU
LONDON, 9. avgusta. Kancelar Hitler je sklical na važno posvetovanje vrhovnega poveljnika nemške vojske generala Brauchitscha, šefa generalnega štaba generala von Keitela, admirala Raederja in druge vodilne osebnosti nemške armade.

MUSSOLINI BO POSREDOVAL
LONDON, 9. avgusta. »Daily Mail« prinaša iz dobro poučenega vira vest, da je Mussolini večkrat opozoril Hitlerja, naj bo zmeren v zahtevah glede Gdanska. V Rimu so prepričani, da bo Förster prejel od Hitlerja navodila, naj ne bo do poljskih zahtev nepopustljiv. Dopisnik lista javlja, da smatrajo rimski politični krogi za izreden primer, da Mussolini letos ni

prisostvoval velikim padskim manevrom, dočim je bil doslej pri vsakih vajah navzoč. Trdijo, da se Mussolini zadnje čase trudi urediti evropski spor, posebno vprašanje Gdanska. V minulih dneh je italijanski ministrski predsednik pripravil mirovni načrt in večkrat telefonično pozval Hitlerja ter druge nemške prvake, zagotavljajoč jih, da je Italija prepričana, da bo Nemčija na miroljuben način rešila gdanski spor.

PARIZ, 9. avgusta. »Excelsior« prinaša vest o skorajšnjem sestanku Hitlerja in Mussolinija v nekem kraju blizu Bren-

nerja. Mussolini želi, da bi se v smislu dogovora o vojaški zvezi med Nemčijo in Italijo razčistila zadeva mednarodne napetosti, ter da bi spoznal Hitlerjevo misljenje in njegove namene glede Gdanska.

POLJSKA »ENFANT TERRIBLE«

BERLIN, 9. avgusta. DNB. Nemška diplomatska politična korespondenca piše, da postopa Poljska tako, kakor da ji je glede Gdanska vse dopuščeno. Poljaki menijo celo, da bodo korakali pred Berlin. Pri tem pozabljajo na stvarnost, da imajo v državi zelo mešano prebivalstvo, da se preveč naslanjajo na tujo pomoč. Pozabljajo, da je Poljska »enfant terrible« Evrope. Ideja, da se bombardira mesto, polno bogate zgodovine, kakor je Berlin, predstavlja izraz rusovske besnosti, ki mora naleteti pri vsem civiliziranem svetu na odpor. Prijatelji miru podpihujejo Poljake, generali teh pa izzivajo nemško potrpežljivost.

Obnova ljudske fronte v Franciji

AKCIJA ZA OBNOVITEV LJUDSKE FRONTE V FRANCJI. — ZA JESEN NAPOVEDUJEJO LISTI GENERALNO STAVKO IN ODLOČEN NASTOP DELAVSTVA PROTI DALADIERJU.

PARIZ, 9. avgusta. Politični krogi živahno razpravljajo o nameravani poizvitvi ljudske fronte v Franciji, ki bi naj se obnovila najkasneje v oktobru med socialno demokratskimi skupinami in komunistično stranko. Za jesen napovedujejo živahno aktivnost v francoskem parlamentu, kjer bodo izkoristili mednarodno napetost v okrepitev močne ljudske fronte. »Jour« navaja več poglavij iz Blumovih govorov, v katerih je kritiziral Daladierjev nastop, ko je izzval razcep ljudske fronte. Francoski komunisti ostro na-

stopajo proti nesocialnim ukrepom sedanjice vlade, posebno pa proti samovoljnemu podaljšanju sedanjega francoskega parlamenta. Prihodnji oktober bo novi junij 1936, toda, to pot ne bo izpadel tako slab za delavno ljudstvo, kakor zadnjič! Delavstvo si ne bo pustilo več natakiniti nagobčnikov, temveč bo odločno nastopilo za svoje interese. Tako meni »Jour« in pravi, da se bo novo gibanje jeseni začelo z generalnim štrajkom. Delavstvo se na ta način nadeja, da bo prisililo Daladierja k popuščanju.

Aktivna bilanca nemške trgovine

BERLIN, 9. avgusta. DNB. Nemška zunanja trgovina v zadnjih treh mesecih izkazuje uvoza za 1285 milijonov mark, izvoza za 1459 milijonov mark. Uvoz je za 13,2 odstotka manjši, izvoz za 7,1 odstotka večji kakor v istem času lani. Trgovinska bilanca izkazuje 174,4 milijona mark aktive, lani je bila v istem ča-

su za 17,2 milijona mark pasivna. Uvoz v Nemčijo se je okrepil iz Skandinavije, Bolgarije, Madžarske in Romunije, Slovaška je prišla v tem razdobju v nemški trgovini prvič v poštev. Povečan je izvoz v Italijo, trgovinsko razmerje s Poljsko, baltskimi državami in Rusijo je ostalo skoro isto, kakor lani.

Veliki zračni manevri v Angliji

Tridnevne »sovražnosti« doslej največjih zračnih manevrov — Sodeluje 1300 vojnih letal, 1400 protiletalskih topov in nad 60.000 ljudi civilne brambe — Pet mrtvih pod zrušenim bombnikom

LONDON, 9. avgusta. Havas. Sinoči ob 20. uri so se začeli doslej največji zračni manevri v Angliji. Velika Britanija bo tri dni, do petka 19. ure, v »vojnem stanju«. Manevrska baza je »Westland«, oporišče napadalcev pa »Eastland«. Smer, iz katere bodo težki bombniki napadli ponoči Anglijo, je strogo tajna. Pri manevrih sodelujejo vsi protiletalski oddelki, 500 opazovalnih balonov, 1400 protiletalskih topov, veliko število reflektorskih baterij, 1300 vojnih letal in nad 60 tisoč ljudi civilne obrambe.

LONDON, 9. avgusta. Reuter. Sinoči ob 20. uri je angleški minister za zrakoplovstvo javil, da so odnošaji med Westlandom in Eastlandom »zelo napeti«. Takoj nato so izbruhle »sovražnosti«.

Okrog 500 najtežjih britskih bombnikov, ki pripadajo Eastlandu, je preletelo Kanal in napadlo Westland, pokrajino nekje ob Severnem morju. Sledila je serija bombardiranj mostov in krajev ob vsej obali Westlanda. Protiletalske prisluškovalne postaje Westlanda so takoj zasledile bombnike. V zrak se je dvignilo več letalskih eskadrilj Westlanda, napadle so sovražnika in bombardirale Eastland. Istočasno sta sledila dva nočna napada na južni del Londona. Pri tej priliki so se izkazale najmoderneje protiletalske baterije, obsule sovražnika s šrapneli in ga pregnale.

TISK O MANEVRIH.

LONDON, 9. avgusta. Reuter. Listi pišejo, da so sinočni letalski manevri dali

impresivno sliko velike moči Anglije v zraku. To je mogočna priprava, veščanje v miru za obrambo v primeru vojne, ne pa demonstracija. Glavni cilj zračnih manevrov je, da se izvežbajo vpoklicani rezervisti.

PRVI DAN: PET MRTVIH.

LONDON, 9. avgusta. Med sinočnimi manevri se je blizu Tolertona pri Yorku zrušil na zemljo težak bombnik. Eksplozija je bencin, letalo se je vnelo, vseh pet moških posadke je mrtvih. Nad Severnim morjem v bližini Essexja je zašel neki bombnik. Reševalne ladje in dva rušilca so odpluli na morje, da bi rešili brodomorce, ker sodijo, da je letalo padlo v morje.

Zapiski

Dr. Hugon Eckener

Zadnje čase smo čuli, da so Nemci spet intenzivneje vzeli v račun uporabo zrakoplovov v primeru vojne. Pred dnevi je »Graf Zeppelin« napravil dolgo manevrsko plovbo nad severno Nemčijo

in Severnim morjem. Prometno običilo, ki je prineslo med svetovno vojno Nemcem dokaj uspehov, prihaja spet v račun zračne vojne. Pravi utemeljitelj in konstruktor nemških zračnih ladij je bil grof dr. Hugon Eckener. Rodil se je 10. avgusta 1868 v Flensburgu. Studiral je matematiko, narodno gospodarstvo in psihologijo, na podlagi psihofizične disertacije je tudi postal doktor filozofije. Leta 1908 je vstopil v Zeppelinove tvornice zrakoplovov, kjer je postal obratovodja. Leta 1911 je postal ravnatelj nemške zračne letalske družbe, med vojno pa vodja in konstruktor mornariškega zrakoplovnega oddelka.

Po vojni je postal dejanski vodja Zeppelinove družbe, v oktobru 1924 je vodil na reparacijske stroške zgrajeni zrakoplov »ZR III.« v Ameriko. Z nabitno akcijo vsega naroda je Eckener zgradil »Grofa Zeppelina«, ki ga je med drugimi številnimi vožnjami vodil l. 1928 preko Oceana v Ameriko in naslednje leto na poletu okrog sveta.

Zakon o izselitvi južno-tirolskih Nemcev

V listu »Athesa Augusta«, poluradnem glasilu v Bolcanu, pišejo, da je »čas, ko so smeli po južnem Tirolskem svobodno agitirati, spletkariti in delati zaroto, minil. Tudi čas dvolednosti je mimo. Vsi, ki so dokazali svojo zvestobo do Italije in do režima, mirno lahko ostanejo.« — Zdal pripravljata rimska korporacijska zbornica zakon, ki odreja izgubo državljanstva za vse italijanske državljane nemške narodnosti na južnem Tirolskem, če se ne mislijo preseliti v Nemčijo in sprejeti nemško državljanstvo. Gre za to, da nemški državljani, ki živijo v pokrajini »ornje Adige«, pridejo v okrilje Nemčije, kakor tudi za svobodni prevoz nemških rojakov na nemško ozemlje, ki bodo to sami od sebe hoteli. Vladi v Rimu in Berlinu sta prevzeli jamstva za gospodarske, moralne in politične koristi prebivalcev, ki bodo zapustili to zemljo.

Proti pomanjkanju surovin

Nemci so lansko leto zbrali za odpopmoč pomanjkanju surovin 255.000 ton starega železa.

Umetnost v službi patriotizma

Znani operni pevec Poljak Jan Kiepura prireja širom domovine koncerte, da bo za poljski letalski sklad zbral 100.000 zlotov, v našem denarju milijon din. Polovico tega zneska je že »pripel«. Po koncertu v Varšavi je ognjevit nagovoril narod in ga pozval v skupno fronto za obrambo domovine. Tako je ta sloveči tenorist postavil svojo umetnost v službo patriotizma.

Maribor, 9. avgusta.

Poročali smo že, kako je Kitajska v svojem narodnem gibanju dvignila glavo in se jela prebujati. Njena duhovna voditeljica je bila organizacija Kuo Min Tang = ljudska stranka. Leta 1894 je bila osnovana tajna organizacija kitajske buržuazije na Havajskih otokih pod imenom Sin čžun hui, a 1905. l. na Japonskem druga kitajska zveza Tun Min hui. Pod vodstvom Sun Jat Cena so se te zveze zedinile in l. 1911 so na Kitajskem na revolucionaren način porušile monarhijo in fevdalni režim. Leta 1912 je formalno osnovana stranka Kuo Min Tang pod vodstvo progresivnega demokrata in nacionalnega revolucionarja Sunjatcena, ki je po smrti zapustil svojim političnim prijateljem politični testament, ki pravi, da bo KMT (Kuo Min Tang) lahko izvojevala svojemu ljudstvu nacionalno svobodo edino v zvezi s SSSR, v zvezi s kitajsko delavsko stranko in končno samo takrat, če bo vodila takšno agrarno in delavsko politiko, ki bo zares zadovoljevala kitajske delavce in kmete.

Delo za osvoboditve se je pričelo tako kot je želel Sunjatcen. KMT in kitajska ljudska vojska pod poveljstvom mladega Čang Kai Čeka, sta pričeli svoj osvobodilni pohod od Kantona proti severu. Navdušenje kitajskega ljudstva za to osvobodilno vojno je bilo nepopisno. Sledila je zmaga za zmago in v razdobju enega leta je bila vsa južna Kitajska osvobodjena.

Te zmage in preobrat v Kitajskem nofranjem in zunanjem političnem življenju so silno vznemirile vso svetovno reakcijo, ki je takoj intervenirala. Japonske in angleške vojne ladje so pričele bombardirati kitajska mesta na reki Jangcekiangu. Vendar je ogorčenje nad temi dejanji, navdušenje za osvoboditve le še povečalo. Šanghajski delavci so pregnali angleške in japonske plačance ter predali Šanghaj osvobodilni vojski.

Tu prične preobrat. Čangkajšek se je ustrašil razbojniških del imperialističnih tujcev, morda še bolj se je ustrašil sile lastnega ljudstva, ko je videl kako je šanghajsko delavstvo obračunalo s svojimi pijavkami. Nastal je razcep v KMT in na čelo desnega krila je stopil Čangkajšek (1927 l.), ki je Sunjatcenov testament zatajil ter pričel s strašnim pokolom svojega ljudstva.

Preostalo levo krilo KMT je na čelu Vancingveja (današnjega izdajalca in japonskega plačanca) osnovalo skupno s kitajsko delavsko stranko svojo vlado v Vuhanu ob Jangcekiangu. Delavski predstavnik v vuhanski vladi Tan Pin Šan (kmetijski minister) je izdelal načrt za agrarno reformo, ki je predvidevala odvzem zemlje veleposestnikom in podaritev zemlje kitajskemu kmetu, ukinitvev oderuških dolgov, zmanjšanje davkov itd. Kitajski kmetje so se pričeli v ogromnem številu organizirati v kmetijske zveze, ki so izvajale agrarno reformo. To gibanje se je razširilo po vsej Kitajski posebno v pokrajinah Hunan in Hopej ter je poznano pod imenom agrarna revolucija. To kmetijsko gibanje je zavzelo takšne dimenzije, da je prestrašilo Vancingveja in še nekatere druge, ki so delavske ministre vrgli iz vlade ter pričeli klanje delavcev, ki so se zavzemali za kmetijske pravice. Razumljivo je, da sedaj razlike med levim in desnim krilom KMT ni več. Čangkajšek in Vancingvej sta se sporazumela in skupno ubijala in preganjala kitajske kmete in delavce. Kljub temu se je agrarna revolucija nadaljevala.

Široki sloji kitajskega ljudstva so smatrali, da je samo po sebi razumljivo, da nacionalne osvoboditve ni mogoče ločiti od reševanja socialnega vprašanja. Polpolnoma pravilno je bilo njihovo mišljenje, da si mora ljudstvo, ki se bori za nacionalno osvoboditve svoje domovine izvojevati tudi boljše pogoje življenja. Vendar niso bili istih misli tudi vladajoči buržujski krogi, ki so skušali to gibanje s silo zadušiti. Toda to jim je le delno uspelo in še to s pomočjo tujih intervencij. V kitajski narodni vojski so služili delavci, kmetje in mladi intelektualci, ki so bili bodisi direktno ali indirektno povezani s kmeti in njihovo usodo. Tako je prišlo v septembru 1927 do uspelega ustanka v vojski v mestu Nančangu. Ta revolucionarna vojska je krenila proti Kantonu, kjer je bila pri Svatanu, pomorski luki blizu Kantona, potolčena po

Franco si utrjuje oblast

PO ŠE NEPOTRJENIH VESTEH JE NOVA ŠPANSKA VLADA ŽE SESTAVLJENA

MADRID, 9. avgusta. Franco je pripravil nov zakon o španski vladi. Ukinjenih bo več prejšnjih in ustanovljenih nekaj novih ministrstev. Za narodno obrambo bodo osnovana tri ministrstva, ki jim bo načeloval odbor s predsed. Francom na čelu. Državni poglavar bo imel pravico, izdajati v primeru potrebe zakone in odloke brez soglasnosti z ministrskim svetom. Generalna direkcija za kolonije in Maroko je prenesena iz podpreds. vlade v zunanje min. Vsa tri ministrstva narodne obrambe so z generalnim štabom vred podrejena direktno Francu. Novo ustanovljeno ministrstvo za dela bo imelo generalne direkcije za delo, delavsko pravo, zavarovanje in statistiko. Pristojnost teh resorov bo direktno podvržena

strankarskim vodjem falangistov.

TANGER, 9. avgusta. Havas. Nova španska vlada bo v kratkem objavljena. Predsedstvo vlade bo obdržal Franco, podpredsednik vlade Bajamond, minister brez portfelja general Gomez, notranji min. Jordana, mornariški minister Sunner, vojni minister Sanchez, zunanji minister general Davilla, finančni minister polkovnik Berbeder, trgovinski minister Laras, poljedelski minister Lequerica, pravni minister Gortaris, prosveta Peres, minister za sindikate Martin, za tisk in propagando general Yague. Serano Suner bo postal predsednik politične Junte, podpredsednik general Asencio, glavni tajnik Munjos.

Manifestacija italijanske vojne moči

VELIKA PARADA V TURINU — PRI PRAVLJENST ITALIJE IN NEMČIJE

TURIN, 9. avgusta. Stefani. Danes zjutraj je bila velika vojaška parada. Sodelovalo je 50.000 mož in 10.000 mož motoriziranih enot. Defile je otvorila fašistična mladina in albanska kraljeva garda.

RIM, 9. avgusta. Diplomatski urednik agencije Stefani javlja, da so padski manevri potrdili veliko pripravljenost Italije, ki razpolaga s 75 divizijami, imela jih bo skoro nad 100. Nemčija ima 50 divizij, ki jih lahko po potrebi podvoji. Aneksija

Češkoslovaške je dala Nemčiji ogromno vojnega materiala, stavila ji je na razpolago velike tovarne za izdelavo vojnega materiala in orožja. Države osi so znatno močnejše od demokratičnih sil, razpolagajo z zračnimi silami, ki nimajo tekmecev. Podmorniško ladje Italije in Nemčije je močnejše od nasprotnega. Državi se ne bojita prelzušenj, želita mir, pripravljeni sta pa za vojno, če jima bo vsiljena.

V Sanghaju groze krvavi nemiri

PRED PROSLAVO DVELETNICE VOJNE SE JE ŠANGHAJ SPREMENIL V OBLEGANO MESTO.

SANGHAJ, 9. avgusta. Reuter. Zaradi bližnje proslave druge obletnice začetka vojne med Japonsko in Kitajsko, je mobilizirano v Sanghaju, kjer so se sovražnosti začele, vse vojaštvo in orožništvo. Vse ulice so že zabarikadirane. Posebno ostre varnostne odredbe so izdali Japonci za zahodni del mesta, kjer bivajo nižji kitajski sloji. Vse sporedne ulice tega predmestja so zagrajene z žično oviro. V

francoski koncesiji vozijo po ulicah blindirani japonski oklopni avtomobili, polni vojaštva. V mednarodni koncesiji sta v pripravljenosti dva bataljona Angležev, en mornariški polk, francoske kolonialne čete in italijanski mornarji. Po mestu plezijo orožje, v kitajskih hotelih, nočnih lokalih in prenočiščih je uvedena stroga kontrola tujcev. Vse sumljivce so zaprli.

POT KENTSKIH V ATENE

BEOGRAD, 9. avgusta. Vojvodski Kentski par je včeraj opoldne potoval skozi Niš v Atene.

LETALSKA NESREČA V BEOGRADU

BEOGRAD, 9. avgusta. Letalski polkovnik Srbobran Stanojević, eden izmed pionirjev našega letalstva, se je na beograjskem letališču smrtno ponesrečil.

HORE BELISHA PRI DALADIERJU

CANNES, 9. avgusta. Stefani javlja, da se bo angleški vojni minister Hore Belisha sestal v nekem kraju francoske Riviere s francoskim ministrskim predsednikom Daladierjem na važno posvetovalje.

ZOGU O FRANCII

VERSAILLES, 9. avgusta. Havas. Albanski ekskralj Zogu je izjavil novinarjem, da je vedno spoštoval demokrasko Francijo in njeno vojno silo. V Versaillesu se mudi zaradi raznih okolištin.

BANKETI V BUDIMPEŠTI

BUDAPEST, 9. avgusta. DNB. Madžarski regent Horthy je priredil v Gödöllő banket na čast švedskemu princu Gustavu Adolfu in princesi Sibili.

ROOSEVELT IMA ZVEZANE ROKE

WASHINGTON, 9. avg. Reuter. Roosevelt je izjavil novinarjem, da so mu oni člani kongresa, ki so glasovali proti reviziji zakona o nevtralnosti, zvezali roke. Zato ne more napraviti ničesar za svetovni mir.

NEURJE V KOLUMBIJI

BOGOTA, 9. avgusta. Reuter. V kanadski vasi Vileti v Kolumbiji je nevihta razrušila cerkev in 15 hiš. Promet je ustavljen.

intervenciji angleških in japonskih vojnih ladij. Revolucionarna vojska se je nato umaknila v notranjost dežele.

Tudi v Kantonu je prišlo 11. decembra 1927 do levičarskega ustanka, ki so ga uprizorili delavci s pomočjo nekoliko tisočev kantonske vojske in zavzeli oblast. Od tu so se pričeli širiti upori na vse strani Južne in deloma tudi Srednje Kitajske. Vstajati so začeli vaški občinski

ŠPANSKI ROVI PRI GIBALTARJU

GIBALTAR, 9. avg. Španci so začeli kopati na nevtralnem pasu, v razdalji 20 do 25 metrov od angleških rogov svoje strelske järke. Na vzhodni in zahodni strani nevtralnega pasu so kopali rove že v maju. Gradjo pa udi barikade na glavni cesti, ki pelje od Gibaltarja k Lasineji. Španska obmejna straža je pojačena.

ZVEZA NARODOV PRODAJA RADIO-ODDAJNO POSTAJO

ZENEVA, 9. avg. Švicarska vlada namerava kupiti radioodajno postajo Zveze narodov. Izdatki mednarodne institucije so večji kakor dohodki ter mora zaradi odstopanja članic zmanjšati preračun. Radioodajna postaja Zveze narodov ima eksteritorialno pravico, zato se švicarska vlada boji, da bi izrabljali postajo v primeru vojne v druge namene.

SMRT POD DEŽNIKOM

LONDON, 9. avgusta. Med nevihto je udarila strela v dežnik, pod katerim sta šla oče in hči. Oba sta bila na mestu mrtva.

GRANATA UBILA TRI OTROKE

MADRID, 9. avg. V madridskem predmestju so izkopali otroci granato in se z njo igrali. Granata je eksplodirala, ubila tri otroke, dva pa težko ranila.

Borza, Curih 9. avgusta. Beograd 10, Pariz 11.73%, London 20.73%, New York 44.3, Milan 23.30, Berlin 177.70, Sofija 5.40, Praga 15.17%, Varšava 83.40, Budimpešta 87, Bukarešta 3.25.

Mariborska napoved. Ostalo bo še nadalje spremenljivo, oblačno, malo vetrovno in toplo vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 28.8, danes najnižja 16.8 in opoldne pa 24.2.

in pokrajinski sovjeti. Formirala se je rdeča armada, katere glavni poveljnik je Ču De. Čangkajšek je podvzel v razdobju 1930—32 večkrat vojne pohode proti sovjetskim področjem, ki pa so navadno doživljali neuspehe, ker se je zgodilo, da so se celi polki pa tudi brigade in divizije predajale rdeči vojski. V kitajsko deželo o prihajali dnevi težke preizkušnje.

Maks Durjava.

Domaci zapiski

Samosto na obrniško zbornica za Slovenijo

Iz Beograda nam poročajo, da je pristojni minister podpisal uredbo, da se obrtni odsek pri zbornici TOI v Ljubljani izloči ter osnuje samostojna zbornica za obrt.

Ekscesar Viljem II. in Srbi

V novosadskem »Dnevnu« piše dr. Milan Budimirović, da je v začetku leta 1916. došel v Novi Sad nemški cesar Viljem II. Dva do tri dni je bil v Zemun in gledajoč sremsko ravnino je dejal: »Srečna in bogata je ta zemlja, toda ti Srbi so nam edina zapreba prodiranja v Vzhod. Ko bomo zmagnali bomo preselili Srbe južno od Save. Donave v afriški Kamerun, ostale Srbe z drugimi Slovani v Avstro-Ogrski bomo potem s lahkoto asimilirali.« Pri tem se sklicuje »Dan« na nekega Hrvata, ki je bil v Viljemovem spremstvu in še danes živi. »Kadar to vemo«, pravi dr. Budimirović, »potem lahko sodimo, kako velika humanost in človečanstvo diktira versailleske mirovne pogodbe.«

Dober glas sega v deveto vas

Univerzitetni profesor Esteban Ivović, ki zastopa republiko Čile v Beogradu, je potomec jugoslovanskih izseljencev. Pri njem poteka rod iz Boke Kotorske. Pred Ivović, 40-letnik, je čilsko republiko zastopal že pri Mednarodnem uradu dela v Ženevi. Ob prihodu v Beograd je delal novinarjem, da uživajo jugoslovanski rojaki v čilski republiki zaradi svoje delavnosti, bistrosti in poštenosti velik ugled. Za vsakega čilskega državljan je najboljšo priporočilo, če so njegovi predniki po rodu iz Jugoslavije.

Povišanje cen papirja

V naši gozdnati državi je to vprašanje kaj žalostno poglavje narodnega gospodarstva. Lani se je povišala cena papirja za 25%, ko je pa celuloza postala cenejša, je papirni kartel ostal pri starih cenah. Sedaj so ceno papirja ponovno brevsakega vzroka podražili od 10 do 18%. Brezlesen pisarniški papir stane pri 100 kg 920 din, isti papir, uvožen iz Nemčije, nezacarinjen franko Ljubljana 811 din! Brezlesen papir za umetni tisk stane pri nas 100 kg 1150 din, uvožen iz Nemčije necarinjen franko Ljubljana 449.50 din. Naš kartel je pristal, da sme Nemčija uvoziti 460 vagonov letno, kartel je pa poskrbel da tega papirja ne dobi posameznik, temveč kartelna prodajna centrala »Centropapir« d. d. v Zagrebu. Nemci imajo kljub boljše plačani mu delavstvu še dobiček pri produkciji pri nas pa tak pohlep po dobičku. Država bo morala tu ukreniti potrebne ukrepe. (»Nova Pravda«).

Novo vodstvo Kulturbunda

Kakor smo poročali, tako se je tudi zgodilo. Minilo nedeljo je bilo v Novem Sadu glavno zborovanje Kulturbunda. Odstopivši predsednik Ivan Keks je bil 12 let na čelu te nemške organizacije kot zastopnik starejše, zmernejše struje. Novo, tako zvano obnovitveno gibanje, ki je hotelo usmeritev naših Nemcev po narodno socialističnih težnjah, je vodil dr. Avender iz Pančeva, ki je bil 1936. s svojimi nacističnimi pristaši izključen iz Kulturbunda. Na minilem zborovanju je pristalo med obema skupinama do kompromisa. Dr. Keks je bil imenovan za častnega predsednika, predsednik organizacije je postal odvetnik dr. Jožef Janko porodu Celian. Slednji je sicer pristal na nacizma, toda zmeren. Naši konservativni Nemci torej le morejo pretrgati vez z narodnim socializmom.

Ne kratite splavarjem zaslužka!

Neka delavska organizacija v Beogradu je dobila pravico, da smejo edino člani te organizacije razkladati splave, ki pridejo v Beograd. Za razkladanje se mora plačati tem delavcem 7 din za mleso, oziroma 10 din, če se les tudi opere. Pri enem splavu lahko tedaj znašajo stroški 80 do 150 din t. j. polovica zaslužka, ki ga ima od prodaje splava njegov lastnik. Doslej so razkladali splave splavarji sami in dobili za to posebno odškodnino. Po napornem splavljanju je imel splavar nekakšno nagrado za svoj trud v tem, da je pri razkladanju nekaj zaslužil. Zda mu je ta zaslužek ugrabljen! Kdo ima srce, da to krivico zagovarja! piše »Trgovski list«.

Nov re

Zdravje – prva in največja dobrina naroda

Bolnice in higienske ustanove se smatrajo za državna gospodarska podjetja, ki se vzdržujejo s svojimi lastnimi dohodki, h katerim prispeva država le primanjkljaj. Velik del teh ustanov je prešel z državnega na banovinski proračun in se tako financira iz banovinskih sredstev.

Skupni zadevni izdatki v proračunskem letu 1935-36 so znašali nekaj nad 126 milijonov. K temu je država prispevala 70½ milijona ali 55%. Država je v tem letu stavila na proračun za Slovenijo 30,6 milijona, ker je ta sama krila 15,4 mil., ji je država prispevala 14,3 milijona.

Vidi se, da so zadevni izdatki, ki znašajo skoraj ¼ celotnih izdatkov, razmeroma največji in odpade na vsakega prebivalca nad 2400 din.

Vzrok te visoke postavke je v naši socialni in kulturni strukturi.

Po eni način udeleževanja (razvito obrtno in industrijsko gospodarstvo s strojnimi obratovanjem i. t. d.), siromaštvo in njegove posledice v delovnem ljudstvu, razmeroma večja psihološka potreba po strokovni pomoči, vse to je izzvalo večje število bolnic, kar je v poteku celotnega razvoja neizogiben pojav.

A kot je skrb za našo socialno politiko

in narodno zdravje na splošno, t. j. v vseh pokrajinah še daleč, daleč za resnično potrebo, tako je tudi pri nas. To nam najlepše povedo naše prenapolnjene bolnice. Kdor tega ne veruje, naj se prepriča v naši mariborski splošni bolnici. Sedanja nova stavba ne kaže, da bi jo v doglednem času razbremenila, ker ni zanj sredstev. Sploh trči pri nas vprašanje sredstev prav za zadeve, ki so neodložljive, vedno na težave. Kdaj bo v tem oziru bolje? Kdaj bomo končno spoznali, da je zdravje prva zadeva vsesplošnega interesa in zlasti v tej upravni ureditvi postavka le državnega proračuna.

Uredba o rezervah živil

Te dni je bila v »Službenih novinah« objavljena uredba o vojnih rezervah živil, ki je že stopila v veljavo. Uredba pravi, da se zaradi zavarovanja prehrane v vseh prilikah in zaradi reguliranja tržnih cen žita ter drugih predmetov za prehrano prebivalstva in živine ustanove državne rezerve živil. Načrte bo izdelal gospodarsko-finančni odbor ministrov. Za potrebe vojske predlaga vojni minister, za potrebe prebivalstva pa kmetijski minister v sporazumu s trgovskim, socialnim in vojnim ministrom. Rezerve živil in žita se ustanovijo z nakupom in z vskladiščenjem. Nakup za vojsko izvrši vojni, za prebivalstvo pa kmetijski minister. Nakupljene rezerve živil za vojsko se bodo hranile v krajih, ki jih odredi vojni minister, predvsem v državnih in zato najetih zgradbah. Rezerve živil za potrebe prebivalstva zlasti za pashivne kraje, se bodo hranile v najetih zasebnih prostorih, če ne bo državnih, banovinskih ali pa občinskih. Rezerve ži-

vil se bodo vsako leto obnavljale na ta način, da se bodo stara živila zamenjala z novimi. Za ustanovitev rezerve živil bo finančni minister ustanovil poseben »fond za državne rezerve živil«, ki bo služil kot obratni kapital za nakup živil in za gradnjo potrebnih silosov. Denarna sredstva fonda preskrbi finančni minister. Po novi uredbi morajo imeti velike mestne občine in industrijski kraji enomesečne rezerve živil. Mestno poglavarstvo v Beogradu in ostalih mest s sedežem banke uprave, mestna poglavarstva in občinske uprave onih mest, kjer je v industrijskih podjetjih zaposlenih nad 1000 delavcev, morajo nakupiti in shraniti najmanj enomesečno potrebo živil za vse prebivalstvo. Načrte odobrava pristojni ban. Vsa navedena mestna poglavarstva in občinske uprave morajo na lastne stroške zgraditi potrebna skladišča ali silose. Uredba predvideva tudi kazenske določbe proti kršiteljem nove uredbe o vojnih rezervah živil.

Cesta Maribor-Fram bo urejena

Eno najbolj perečih vprašani severne meje se bliža uresničenju. V Beogradu so se odločili, da bodo uredili državno cesto Maribor - Fram, ki je še v takšnem stanju, da se je avtomobilisti kar izogibljajo. Cestna dela so že oddana in kmalu bodo pričeli s pripravljalnimi deli. Cesto bodo asfaltirali, nova podlaga pa bo nasipana z eklogitom. Ponekod bodo ovini-

ke odpravili ali vsaj povečali. Cesto bodo tudi znatno razširili. Zato bodo potrebna zemljišča v občinah Fram, Slivnica, Hoče in Radvanje odkupili, deloma pa razlastili. Za ureditev 10 in pol km dolge ceste je odobren kredit 12 milijonov din. Zemljiška dela bodo najbrž že letos dokončana, drugo leto pa bodo izvršili asfaltiranje cestišča.

Cepljenje proti svinjski kugi

Poljedelski minister je izdal uredbu o cepljenju svinj proti svinjski kugi. Po novi uredbi bodo lahko oblasiva docela kontrolirala cepljenje svinj in bodo veterinarji cepili svinje v vseh slučajih. Svinje se bo cepilo na podlagi simultanske metode. Kajti ambulantno cepljenje, ki so ga do danes opravljali posamezni veterinarji, pa tudi združni veterinarji različnih poljedelskih organizacij, se je izkazalo za nerazumno. Veterinarji so morali cepiti svinje v oddaljenih in za zdravstveno stanje svinj povsem nezna-

nih terenih.

Nova uredba pa predvideva reorganizacijo teritorijev, po kateri bodo posamezni veterinarji imeli za cepljenje svoj določen delokrog. Z uredbu pa bi bilo omejeno delovanje veterinarjev na področjih zdravstvenih zadrug in drugih poljedelskih organizacij, katere imajo relativno malo število veterinarjev. Zaradi tega je poljedelski minister določil, da morajo veterinarji, kjer jih zaprosijo razne zadruge, prav tako cepiti svinje proti svinjski kugi.

Nove kovance dobimo

V Ljubljano je prispelo 6 vagonov novih kovancev, ki bodo prišli 16. t. m. v promet. Denar so vozili s tovornimi avtomobili in transportnimi vozi do Narodne banke v Knafličevi ulici, kjer se je zbralo mnogo ljudi, ki so radovedno ogledovali ogromen zaklad.

V prometu pridejo novi srebrni kovanci po 50 in 20 din, 50 dinarski kovanec je težak 15 gr in meri v premeru 31 mm. 20

Razstava v Št. Vidu

Včeraj je bila v Št. Vidu pri Ljubljani slovesno odprta 6. obrtniška razstava. V okusno okrašenih šentviški meščanski šoli so razstavljeni visoko kvalitativni izdelki priznanih šentviških mizarjev, ki lahko tekmujejo tudi s tujnimi. Svečane otvoritve so se udeležili številni zastopniki oblasti in obrtniških organizacij. Predsednik društva slovenskih obrtnikov g. Vrhovec je pozdravil zbrane goste in pokrovitelja bana g. dr. Natlačena, ki je nato z lepim nagovorom otvoril

šentviško obrtno razstavo. Ta bo ponovno utrdila sloves šentviških mizarjev.

o Iz državne službe. Premeščen je za davčnega kontrolorja 7. skup. na davčno upravo v Dravogradu Stanko Stabl iz Prevalj. Upokojen je višji davčni kontrolor Franc Košar iz Ptuj. V katastrski oddelek finančnega ministrstva je premeščen katastrski pomočnik Albert Pinter iz Murske Sobote. Za sodnega pripravnika pri okrožnem sodišču v Celju je imenovan Lojze Žagar.

o Nov upravni svetnik. Tovarne kemičnih izdelkov v Hrastniku je postal inž. Maks Adolf Weste, industrijalec iz Celja.

o V Št. Janžu na Dravskem polju bodo v nedeljo dopoldne blagoslovili spomenik padlim vojakom. Popoldne bo koncert v prid spomenika.

o Tragična vožnja po Muri. Družba fantov iz Srednje Bistrice se je odpravila na veselo vožnjo s čolnom po Muri. Sredi petja in razigranosti se je čoln prevrnil, pri čemer sta utonila 18-letni Andraž Horvat in 14-letni Martin Horvat. Ostali mladeniči so se komaj rešili.

o Med vožnjo je padel z voza pri Št. Ilju 15-letni sin zidarskega pomočnika Franc Šamperl iz Selnice ob Muri. Dečka, ki si je pri padcu zlomil roko, so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

o Nesrečni padelec s kolesa. Na Pragerskem je padel s kolesa in si poškodoval roko 19-letni tapetniški pomočnik Viljem Vindiš.

Celje

UBOJ V BRDIH PRI SLOVENJGRADU

Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju sta se zagovarjala včeraj 28 letni hlapec Franc Čretnik in 23 letni hlapec Franc Pušnik iz Brd pri Slovenjgradu zaradi uboja. Oba obtožena je zagovarjal dr. Juro Hrašovec. V nedeljo, 16. julija popoldne je bilo v Prednikovi gostilni v Brdih pri Slovenjgradu več domačinov. Tja je prišel tudi Franc Slameršek, ki je bil znan izjavač. V veži je zaklical »Auf, Brdjanji!« odprl nož in tako čakal. K njemu je stopil Franc Pušnik, ga zgrabil za vrat in mu nagnil glavo nazaj. V tem je prihitel iz gostilniške sobe Franc Čretnik z odprtim nožem, skočil k Slameršku in mu prizadejal z nožem devet poškodb. Zabolal ga je v srce, v vrat, v pljuča, v mezinček desne roke in petkrat v hrbet. Slameršek je šel kljub težkim poškodbam še kakih 60 korakov daleč, nato pa se je zgrudil in je izdihnil. Čretnik je bil obsojen na 3 leta, Pušnik na 2 leti in pol robije, oboja pa na izgubo častnih pravic za dobo dveh let.

c Pevski koncert mariborskega »Jadrana« bo v Celju pod okriljem društva »Sočer« v nedeljo, 20. t. m., ob 1030 v mestnem parku. Moški zbor 45 pevcev bo izvajal 17 narodnih in domoljubnih pesmi.

c Pogreb g. Franjo Jošta bo danes ob pol 5. uri popoldne iz Razlagove ulice 8 na okoliško pokopališče in ne ob 5. uri, kakor je bilo včeraj v osmrtnici pomotoma javljeno.

c Sokolsko društvo v Vitanju ima svoj javni nastop v nedeljo, 13. t. m., ob 15. popoldne.

c Mestna občina celjska razpisuje dobavo 6 komadov 15 cm in 93 kom. 40 cm betonskih cevi za podaljšanje kanalizacije v Tovarniški ulici. Za razširjenje kanalizacije v južnem delu Nove vasi razpisuje dobavo 100 kom. 30 cm betonskih cevi, za podaljšanje kanalizacije na Dečkovi cesti pa 45 kom. 40 cm betonskih cevi. — Za razširjenje vodovoda v Jenkovi ulici razpisuje dobavo raznega materiala. — Ponudbe je vložiti do 17. avgusta.

c Nesreče. 15 letnega zidarjevega sina Karla Dragarja iz Zabukovec je neki fant, ko se je vozil s kolesom, prevrnil v jarek. Dragar se je hudo potolkel po glavi. — 61 letni dninar Karol Kukovič iz Skalec pri Konjicah si je doma umival roke blizu goreče sveče z bencinom. Bencin se je vnel, Kukovič je dobil hude opekline po obeh rokah. — 18 letnega Franca Marina delavca iz Retja pri Trbovljah je v opekarni pri delu zasul plaz gline in mu zlomil desno nogo. — 57 letni posestnik Martin Zalokar iz Podpeč pri Jurkloštru je padel z lestve pol metra globoko in si zlomil obe roki v zapestju. — 41 letna dninarica Marija Kunstičeva iz Skalec pri Konjicah je padla z lestve in si zlomila desno roko. — 7 letna posestnikova hči Milena Lazarjeva iz Svibnega pri Radečah je mela sadje. Pri tem delu ji je stroj odrezal desni mezinček. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

c Celjska policija je izsledila mlado tatinsko družbo od 9. do 13. let. Fantje so se spravili na kopalce ob Savinji. Nekemu gospodu so pri kopanju ukradli 300 din gotovine, srebrno uro in srebrno dozo, drugemu kopalcu 80 din gotovine, pred gostilno Sok. dom pa so z nekega kolesa ukradli paket z raznim perloom. Ukradeni stvari so okrog razpodajali. Nepridipravi zaslužijo poboljševalnico. — Policija je aretirala tudi neko 24 letno Frido S. iz Kočevja, ki je Fani Verbovskovi v Gosposki ulici, ko je pri njej prenočevala, ukradla 200 din.

Ptuj

p Ptujška bolnišnica, ki je bila nekaj časa radi popravil zaprta za lažje bolnike, že spet normalno posluje in je znova odprta vsem, ne samo najtežje bolnim.

p Včeraj je bil v Ptuj velik Ožbaltoev sejem, ki so ga bili za nekaj dni preložili zaradi praznovanja 700-letnice minoritskega samostana.

p Požar v hiši ge. Anton Čuček je povzročil okrog 200.000 din škode. Zgorelo je razen skladišča in stanovanjskega traktar nekaj strojev, avtomobil itd. Sumijo, da je zažgal kdo izmed ljudi, ki so prenočevali v skladišču ob priliki proslave 700-letnice minorit. samostana, in to na ta način, da je odvrigel fleči cigaretne ogo-rek v slamo. Natančen vzrok bo dognala preiskava.

— Pravkar sem ga ogledoval, ko se je naenkrat zvil skupaj...

Gasilski kongres v Ljubljani

Naše gasilstvo se že več tednov vestno pripravlja na svoj veliki praznik, na gasilski kongres v Ljubljani. Gasilski dnevi bodo od 13. do 15. t. m., v katerih bo naše vrlo gasilstvo pokazalo uspehe dolgoletnega delovanja na polju človekoljubja in ljubezni do bližnjega. Jugoslovansko gasilstvo bo na svojem drugem kongresu pokazalo, kaj zmora vztrajnost, ki je obrodila mnogo lepih in za celokupno javnost koristnih sadov.

Ljubljana se že pripravlja na kongresne dneve. Vsi kongresni odseki delajo s polno paro, tako da bodo tisoči udeležencev II. jugosl. gasilskega kongresa zaradi dobre organizacije in priprave na svečan praznik zadovoljni. Na stadionu urejajo vse potrebno za mogočen nastop gasilcev in gasilskih narasčajnikov. V ta namen so prirejene posebne proste vaje, ki bodo izvajane prvič na tem kongresu. Velikasten spreved naših gasilskih vrst bo zadivil vsakogar. Prijavljena je že udeležba najvišjih državnih predstavnikov, vojaških odličnikov in zastopnikov

gasilstva iz cele države. Vse kaže, da bo Ljubljana v kongresnih dneh doživela nepozabne dogodke. Za udeležence kongresa je dovoljena četrtinska voznina.

Kongresna knjižica je vsakemu udeležencu gasilskega kongresa nujno potrebna, ker daje predvsem te-le ugodnosti: 1. Znižano voznino po železnici. 2. Brezplačen vstop na Stadion v nedeljo 13. in v torek 15. avgusta. 3. Brezplačen ogled gasilske razstave. 4. Brezplačno prenočišče na skupnem ležišču na slami. 5. Znižano voznino na električni cestni železnici v Ljubljani.

Na gasilski kongres v gasilskih krogih ali narodnih nošah! Pokažimo, da smo discipliniran narod! Vsak, ki ima narodno nošo, naj se kongresa udeleži v njej! Zlasti pri mimohodu pred domačimi in inozemskimi odličniki bo izredno lepo vplivala slikovitost narodnih noš iz vseh krajev naše države ob temnih gasilskih krogih!

Maribor

Ali so tuji tekstilni strokovnjaki potrebni?

V mnogih tekstilnih tovarnah Slovenije so zaposleni številni tako zvali strokovnjaki-inozemci, ki so po mnenju nekaterih industrijcev »neobhodno potrebni« za razvoj naše tekstilne industrije. Ker so ti strokovnjaki tuji, so seveda tudi prav masno plačani in presegajo njihovi prejemki v mnogih primerih petkrat in še več prejemke naših odlično kvalificiranih ljudi iste stroke. Samo v Mariboru imamo več takšnih primerov, ki upravičujejo to trditve.

Naše delavstvo bi vse to še z dobro voljo in nam prirojeno uvidenostjo preneslo, če bi ne bili »nenadomestljivi« tuji strokovnjaki preveč predrzni. Človek bi pričakoval, da bodo ti ljudje na zavirljivih položajih mirni in krotki, ker itak uživajo našo gostoljubnost. Zgodi pa se prav nasprotno. Tuji so tako rekoč pravi gospodari v tovarnah, ki na vse načine šikanirajo naše ubogo delavstvo ter ga ovirajo kakor le morejo pri delu.

Zavedno slovensko delavstvo se že dalje časa bori proti nepotrebnim tujim strokovnjakom. Praksa je pokazala, da imamo mi sami dovolj sposobnih in bolj strokovnjaških tehnikov ki morajo zaradi tujcev čakati na službe ali pa se jim pokoravati in garati za nesramno nizko plačo. Nekateri uvidelni delodajalci so že spoznali, da je delo naših strokovnjakov v tovarni dostikrat mnogo koristnejše. Ne morejo pa odpraviti krivice s strani tujcev, ker so se ti že preveč zagrizli v podjetje in imajo vsepovsod že preveliko oblast. So primeri, da tuji mojstri kljub gospodarjevemu naročilu noče-

jo poučevati naših ljudi in jih usposablja-ti v tekstilni stroki, kakor to nadrejena oblast predvideva, saj so bili tuji dopuščeni le zato, ker so bili pred leti res potrebni, in pod pogojem, da bodo v do-glednem času usposobili naše ljudi za svoje naslednike.

Lep primer zavednosti delavstva in delodajalca nam daje podeželska indu-strija. Gerkmanova tekstilna tovarna

»Lava« ne zaposluje niti enega tujca. Najkompliciranejšo izdelavo blaga iz vol-ne izvršujejo domačini in je kvaliteta blaga naravnost odlična. Podeželska in-dustrija glasno kliče, da tuji strokovnjaki niso potrebni. Kliče pa tudi na pomoč oblast, ki naj strožje nadzira delovanje tujcev, da ne bo v škodo našim ljudem.

Ivan Grešak.

Med mariborskimi karikaturami

NA RAZSTAVIŠČU »TOTEGA LISTA« SE OGLEDUJE MARIBOR V SVOJIH KARIKATURAH

Vkljub temu, da je v Mariboru precej slikarjev, mesto nima dobrega karikaturista. Le od časa do časa pride kdo v Maribor in karikira znane mariborske obraze. Svoj čas je razstavljal pri Zamorcu prekmurski rojak Kondor, v dneh Mariborskega tedna pa razstavlja v razstav-nih prostorih »Totege lista« dalmatinski rojak mladi akademik Gospodnetić Pero. Gospodnetić je doma iz Brača, gimnazijo je končal v Šibeniku, kjer je bil njegov profesor risanja danes profesor beograjske akademije Stojislavljević. Gos-podnetić študira danes gradbeno stroko v Ljubljani. Začel je s pejzaži, akvareli in portreti in zašel neke pri vojakihi, kjer je toliko originalnih tipov, v karika-turo, da sam ni vedel kdaj. Za Maribor-ski teden pa ga je odkril v Ljubljani »To-ti list«.

Gospodnetić se mudi v Mariboru že kakšne tri tedne. V tem času je narisal celo serijo mariborskih obrazov, ki jih je

razstavil »Toti list« na svojem razstavi-šču. Mariborske karikature so prva raz-stava mladega karikaturista ter izpriču-jejo, da ima nekdanji potretist posrečeno roko za karikiranje. S svojimi okvareli, ogliji in tuši je prav posrečeno zajel nekaj mariborskih obrazov, ki visijo zdaj na razstavišču »Totege lista« in zabavajo publiko.

Najmočnejše so karikature politikov kakor Hache, Chamberlaina, Daladiera, Mussolinija, Becka, Roosevelta; dobro je izrisana med njimi drvena figura angleškega ministrskega predsednika. Gos-podnetić jih je karikiriral večinoma po film-skih žurnalih. Pri nekaterih mariborskih karikaturah se sicer vidi, da je Gos-podnetić malo časa med Mariborčani — vendar pa razstavljene slike izpričujejo, da je zadel v njih dobro mariborske obra-ze, izpričujejo pa tudi to, da bo mladi karikaturist lahko dosegel še lepe uspe-he, če bo s karikaturami nadaljeval.

Obrtniška razstava na MT

Vsakolekna obrtniška razstava na Ma-riborskem tednu pokaže napredek ob-mejnega obrtništva, ki kljub vsem težko-čam ne klone in z vztrajnostjo ter marlj-i-vim delom doseže celo prav lepe uspehe. Obrtna razstava je prirejena v precej-šnjem obsegu, vendar pa ne v takšnem, kakor druga leta. Razstavljajo skoraj vse obrtniške panoge, mojstri in pomočniki. Njihovi izdelki vzbujajo splošno pozor-nost, saj je znano, da je obmejni obrtnik strokovnjak svoje stroke. Posebno mo-čno je zastopana kovinska stroka, pa tudi keramična in mizarjska ne zastajata. Tu-di mariborske čevlarske tvrdke so poka-zale prav lepe uspehe. Žal smo opazili, da manjka mnogo priznanih mariborskih

obrnikov, ki so letos izostali ter niso razstavili svojih izdelkov. Vzroki so bili gotovo upravičeni, ker bi sicer ne bili zamudili ugodne propagandne prilike na Mariborskem tednu. Samo kdor pozna ustroj takšnih razstav, vse priprave in trud, bo znal pravilno ceniti vrednost obrtniške razstave, v katero so vložili naši obrtniki mnogo dela in žrtve. Nji-hova razstava je zelo okusno aranžirana, razdeljena po posameznih strokah, pre-gledna in nadvse zanimiva. Mariborskim obrtnikom gre zato vse priznanje. Trud bo poplačan s številnimi naročili, kajti obiskovalci kažejo za obrtno razstavo veliko zanimanje.

Jg.

Duševni zdravnik F. T. Karmah

V našem mestu se zopet mudi odlični in priljubljeni psi-hografolog Karmah. Naš odlični znan-stvenik se je šele pred kratkim vrnil s študijskega poto-vanja po tujini. Bil je v Italiji in Fran-ciji. Zelo lepe uspe-he je dosegel zlasti v Parizu, kjer je analiziral rokopise mnogim odličnim francoskim politikom in predstavn-i-kom francoskega javnega življenja. Ne čudimo se, če so bili vsi z analizami popolnoma zadovoljni, saj so nam zni Karmahovi zavirljivi uspehi tudi

pri nas. Ze nešteto obupancev je rešil pred prenapljenim korakom in spe-ljal njihovo usodo zopet na pravi tir. Veliko zaupanje, ki ga imajo ljudje v psihografologa Karmaha kaže tudi za-dovoljiv obisk. Dnevno ima v hotelu Zamorec številne goste, ki potrpežljivo čakajo, da pridejo na vrsto in da jim duševni zdravnik Karmah svetuje v težkih življenjskih problemih. Števil-na pisma, ki jih vsak dan prejema v zahvalo za nasvete, so mu v priznanje in dokaz njegove sposobnosti.

Psihografolog F. T. Karmah ostane v Mariboru pri Zamorcu samo do vključno 10. t. m., nakar odide zopet v tujino.

ZABJA RAZSTAVA — TO JE NEKAJ ZA OTROKE!

Na Mariborskem tednu je uredil Ra-de Lalošević iz Srema zanimivo žabjo razstavo. Preparirane žabe prikazujejo celo vrsto prizorov iz našega življe-nja. Na žabji razstavi vidite celo žab-jo šolo, z žabjim učiteljem, z žabjimi starši itd. Ostale skupine prikazujejo izlete žab, žabe pri športu, žabe pri nogometu, veslanju, lovu. Sledijo žab-ji obrtniki, kovači, mizarji, žabji sod-niki, tihotapeci. Skratka — na razstavi vidite svet iz žabje perspektive.

KONCERT UMETNIH IN NARODNIH PESMI

Ipavčeva pevska župa južnosloven-ske pevske zveze priredi v četrtek,

10. avgusta, ob 20. uri v mestnem parku v okviru VIII. Mariborskega tedna koncert umetnih in narodnih pesmi. Pri nastopu bo sodelovalo bli-zu 200 pevcev. Na sporedu bodo na-stopili 1. Pevsko društvo Bistrica ob Dravi, Kobanci—Kamnica, Poštni rog —Maribor, Zarja—Pobrežje, Trgovski pevski zbor—Maribor, Drava—Mari-bor, Nanos—Maribor, Jadran—Mari-bor; za zadnjo točko bodo zapeli Združeni pevski zbori Ipavčeve župe.

mOrožniški polkovnik g. Barle, ko-mandant orožniškega polka iz Ljubljane, je danes obiskal Maribor. Pregledal je poslovanje mariborske orožniške čete in bil vidno zadovoljen.

m Iz sodne službe. Za sodne pristave so bili postavljeni sodni pripravniki dr. Maks Lampret pri okrajnem sodišču v Mariboru, pri apelacijskem sodišču v Ljubljani pa Stanislav Fortuna iz Mari-bora.

m Iz trgovinskega registra. Pri okrož-nem sodišču v Mariboru je bila v trgovin-ski register vpisana tvrdka Franjo Nu-derl, trgovina s sadjem na drobno in na debelo.

m Odličen bolgarski gost v Mariboru. Te dni je prispel v Maribor slavni bol-garski esejist Dimitar Panteliev. V spremstvu tajnika Jugoslov.-bolgarske lige prof. Šedivija si je bolgarski gost ogledal znamenitosti mesta, Pohorje in severno mejo.

m Tri večne romarje-žeparje je prišla mariborska policija. S kongresa v Ljub-ljani so odšli na celjsko razstavo, od ko-der so poromali v Ptuj, od tam na božjo pot na Ptujsko goro. Končno so prišli še na Mariborski teden, kjer so praznili že-pe obiskovalcev.

m Nesreča v Melju. Včeraj popoldne je voz pritisnil v Melju pri neki novi stavbi hlapca Antona Koletnika s tako silo ob zid, da si je nevarno poškodoval glavo. Ponesrečenec se zdravi v bolnišnici.

Veseli teater »Totege lista«

CHAMBERLAINOV DVOJNIK V MARIBORU RESUJE MEDNARODNO POLITIKO — HUMOR IN ZABAVA O RESNIH STVAREH

Po tolikih tisočletjih, kar človeštvo tlači travo na zemeljski obli, je težko zaradi dobrega humorja, zakaj tudi v tej panogi velja grška modrost »Panthia rei«. In kolikokrat je že mar-sikdo rešil humoristično zadrego z vprašanjem, zakaj da je Kajn ubil Abla. Vse to pa niti v najmanjši meri ne velja za veseli teater »Totege lista«, ki ga je Mariborčanom priredil ve-seli mariborski urednik g. Božo Pod-krajšek s svojimi odličnimi sodelavci. Mariborski teden ima letos v teatru »Totege lista« najprivlačnejšo točko, originalno, čisto našo, duhovito in za-bavno do tolike mere, da kak večer ob veselem nastopu celo napade tega ali onega, ki je bolj rahlih živcev, ta-ko zvani smešnostni krč. To je pa vse-kakor višek, največ, kar more terjati največji izbirnež od pristnega humor-ja in zabave. Premnogi pa so tudi še ugotovili, da je teater »Totege lista« silno učinkovita vzgojna ustanova, ta-

m Obrtna nadaljevalna šola ponovno opozarja delodajalce, naj pošljejo svoje vajence in vajenke k vpisu za šolo na mestno poglavarstvo. Vpis bo zaključen 20. t. m. Zamudniki bodo morali nositi za-konite posledice.

m Razpisani je natečaj za sprejem go-jencev v letalsko podoficirsko šolo v No-vem Sadu in podoficirski eskadron konj-ske šole v Zemunu. Vsi pogoji za sprejem so razvidni v pisarni mestnega vojaške-ga urada, Slomškov trg 11, soba št. 4.

* Zlato po zvišani cenil kupuje J. Janko-urur - draguljar Maribor, Jurčičeva ul. 8.

* Pedikura je modernemu človeku ne-obhodno potrebna — toda da je uspešna, morate rabiti tudi SANOPED. Glavna za-loga drogerija Jančigaj Ljubljana, Kre-kov trg.

* Tiskovina za zaračunavanje uslu-g-benskega davka. V založbi Mariborske ti-skarne d. d. v Mariboru je izšla nova ti-skovina za zaračunavanje uslužbenkega davka v kateri so zapopadeni vsi odbiti vključno obrambni fond. Tiskovina je za-to za vse interesente zelo priročna.

* Užitek polni izleti »Putnika« z luksu-znimi avtokari: v nedeljo, dne 13. avgus-ta Celovec (Vrbsko jezero) din 120.—, La-garska dolina din 120.—. Prijavite se na-kol!

* Ustanovni občni zbor »Gospodarske-ga druš. lastnikov hišic (naseljencev)« v Dev. Marija Brezje pri Mariboru se vsi-dne 13. 8. 1939 ob 10. uri predpoldan v gostilni Lešnik v Dev. M. Brezje.

* Kongrese, tabore, sejme itd. obišče-te, toda prejé potrosite v svoje čevlje in prašek SANOPED, ker Vas sicer po-čnó noge in čutíte močno utrujenost. Glav-na zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Kregov trg.

* Mariborski teden. Domače pečeno z novim kislim zeljem, Topla in morna kuhinja. Ležak pivo. Prvovrstno vino. Stavracija »Union« Lojze Lisjak.

m. Nočna lekarniška služba (od 5. do vključno 11. t. m.): Lekarna pri Orlovi Glavni trg 12, tel. 25-85; lekarna na sv. Roku, vogal Aleksandrove in Ma-rijske ceste, tel. 25-32.

Kino

* Kino Esplanade. Do vključno pe-čeno »Poulični pevci« z slovečim dunajsk-im dečim pevskim zborom.

* Grajski kino. Samo do četrтка, se-mi-cionalni film »Kavčuk«. Pride »Pastor« z igral Pavlom Muni.

* Union kino. Do vključno petka »ope-re«. Sijajni in najboljši operni fil-mi. V glavni vlogi Nino Martini najzname-tejši tenorist sedanjosti.

Radio

Cetrtek, 10. avgusta
Ljubljana: 12. Plošče; 13.20 Sramel kvartet; 20. Plošče; 12.10 Predavanje; 20.30 Sramel kvartet »Murnček«; 21.15 Sim-fonični kvartet na ploščah; 22.15 Narod-lovanske pesmi, poje kvartet sester Str-tar. — Beograd: 17.45 Narodna glas-ba; 18.20 Popoldanski koncert RO. — Zagreb: 20. Koncert. — Sofija: 19.15 Simfonični koncert. — Rim: 21. Respighijeva opera »Potopljeni zvon«. — Radio Pariz: Smetanova opera »Prodana nevesta«. — Stockholm: 20. Velik Wagnerjev festi-val. — Bratislava: 19.30 Popularni koncert; 21. Večerni koncert RO; 22.15 Ruske pesmi in refreni. — London National: 22.30 Plesna glasba in refreni.

Kultura

Ruško letno gledališče: „Voda s planine“

Medtem ko so se predstave na prostem v mestih pojavile in zopet izginile, so postale edino v naših znanstvenih Rušah tradicija, ki se vsako leto redno obnavlja. Rušani so svoj idilično med dvema gozdima obronoma ležeči amfiteater sedaj še izpopolnili in povečali, da sprejme lahko več tisoč ljudi. Kljub temu je bil v nedeljo, 5. t. m., pri premieri »Vode s planine« ves napolnjen z obiskovalci iz Ruš, Maribora in od drugod.

Igro »Voda s planine« sta napisala srbska avtorja Plaović in Djoković, prevedel in za slovenske potrebe priredil jo je pa Ivan Potrč. Delo se prijetno razločuje od navadnih, včasih zelo plehkih in šablonskih ljudskih iger, ker posega naravnost v sodobno politično problematiko, ki je — kakor smo prav ob njej mogli ugotoviti — med Srbi enaka kakor med Slovenci in smo v tem oziru precej »zedinjeni«. Prizorišče dogajanja je vas s politično korumpiranim in reakcionarno starejšo ter napredno in idealno mlajšo generacijo, ki se pričinja širše razgledovati, prilagodevati modernemu napredku in zametava preživelo enostransko partizanstvo s plehko demagogijo bombastičnih, a praznih fraz ter korumpirano primitivistično miselnostjo. Plaovićeva in Djokovićeva igra, predstavljajoča posrečen poizkus kolektivističnega ljudskega odrskega dela, brez vsake libeizenske in romantične sentimentalnosti, je — skoraj bi dejal — vzor na šola za politično ozdravljenje našega podedelja. Da so to, čeprav morda bolj instinktivno, zaslužili tudi mnogi gledalci nedeljske ruske vprizoritve, je pričalo ploskanje, ki so ga bili deležni nekateri prizori z duhovitimi političnimi sentencami, zabeljenimi s pikro satiro in persiflažo. Bilo bi potrebno in koristno, da bi si utrla »Voda s planine« pot na vse naše slovenske podedelske odre in povsod izvršila svoje učinkovito politično-vzgojno poslanstvo.

Delo je zrežiral, kakor druge dosedanje predstave, ruski rojak, ljubljanski operni pevec g. Vekoslav Janko, in to z vso učinkovitostjo in vsem razumevanjem za prilagoditev slovenskemu miselnemu in zunanemu okolju. To poslednje se mu je celo tako dobro posrečilo, da nikjer nismo niti čutili, da igra ni vzniknila iz naših domačih razmer. Idealno prizorišče je nudilo režiserju vse pogoje za realistično prikazovanje tako posameznih scen kakor celote. Posamezne šibkosti so ostale pač po šili razmer, saj je skupina sestavljena kljub že stari tradiciji končno vendarle iz diletantov.

Ruski diletanti pa stoje še vedno na častni višini in imajo nekaj moči, ki se gajo nad povprečje diletantizma. Ti so

se uveljavili tudi pri »Vodi s planine« in nas zlasti v nekaterih scenah kar močno prepričali. Posebno moramo omeniti zopet starega ruskega mojstra g. Franja Sornika v vlogi občinskega tajnika, ki mu sicer ni nudila toliko obsežnih igralskih možnosti kakor nekatere prejšnje, jo je pa vendar odlično rešil. Precej korajžno se je vživel g. Fr. Janko v vlogo voditelja kmetske mladine Stanka Lipnika, večinoma dobro je pogodil dalje g. Anton Medved značaj učitelja, a v nekaterih prizorih so se odlikovali v svojih vlogah Nikole, župana, županove hčere Dane, inženirja in poslanca gg. Fridolin Janko, Lojze Toplak, gđc. Nuša Bučarjeva, Branko Stani in Adolf Pečar. Posebno poslednji je bil vseskozi prepričevalen narodni poslanec. Pa tudi ostali skoraj niso zaostajali in so zaživeli kdaj pa kdaj posrečene trenutke. Igrali so županovega sina Miloša g. Franjo Nekrep, gđc. Lojzka Anoškova Stankovo taščo, g. Ivan Podlessek kmeta Lojzeta, g. Ludvik Samer Ivana, g. Janko Pohlin gostilničarja, gđc. Marica Oslovnikova njegovo ženo, g. Tomo Stani sodnika, gg. Milan Pečovar in Bojan Pot. — čnik kmetska sinova Petra in Janeza, g. Josip Mlaker pričo itd.

Posebno pohvalo zaslužijo nekateri skupinski nastopi, ki so pokazali vso spretnost režije, pa tudi vigranost nastopajočih. Graja pa moramo nemir med gledalci, ki je posebno v sredini motil zasledovanje. Povzročalo ga je deloma tudi prodajanje pižam in jestvin med predstavo, ki naj bi v bodoče izostalo. Repriza »Vode s planine« bo v nedeljo, 13. t. m. popoldne ob 15.30.

RAZSTAVA KITAJSKEGA ŠKOFA

V mali dvorani Zadržne gospodarske banke je razstavil kitajski škof domačin Čeng dragoceno razstavo pristnih kitajskih vezenin, nad 4000 let starih žrtvenikov, več vrst kitajskega denarja in različnih drobnarij. Vstopnine ni.

k. Smrt K. A. Somova. V Parizu je umrl znameniti ruski slikar Konstantinov A. Somov. Po smrti Petrova-Vodkina v Leningradu in Borisa Grigorjeva v Parizu je to že tretja izguba, ki je zadela rusko umetnost, prav posebej pa še slikarstvo. Pokojni K. A. Somov je bil eden izmed onih revolucionarnih slikarjev, ki so pred pol stoletja v Rusiji napovedali vojno klasičnemu akademizmu. Rusko umetnost so hoteli povezati na eni strani z evropsko, na drugi strani pa so skušali v njej odkriti tudi narodnostne motive. K. A. Somov je bil mojster risb in barv.

Sport

Odlični rezultati jadralnih letalcev

Včeraj se je ob velikem zanimanju občinstva vršilo na letališču na Tezmem tekmovanje jadralnih letalcev v okviru II. nacionalnega tekmovanja jadralnih letal za pokal MT. Dnevna naloga je bila, doseči čim večjo višino, ne glede na daljino poleta. Vsako jadralno letalo je z aerovlekom doseglo višino 700 m, nakar je bilo odklopljeno ter prepuščeno samemu sebi. V nadaljnjem poletu je dosegel največjo višino, 1620 m, Djordjevič, član beograjskega Akademskoga Aerokluba, na drugem in tretjem mestu sta Mariborčana Skoflič in Humeč. Ob priliki tega tekmovanja so štiri tekmovalci, po dva člana Akadem-

skega Aerokluba v Beogradu ter Aerokluba v Mariboru, izpolnili pogoje za dosego srebrnega znaka C, in sicer Djordjevič in Humeč ter Skoflič. Tehnični rezultati so bili sledeči:

Pilot	Višina	Točke	Mesto
Djordjevič	1620 m	162	1.
Skoflič M.	1600 m	160	2.
Humeč V.	1125 m	112	3.
Votrubeč	1005 m	100	4.
Ajvaz	700 m	70	5.
Majdel V.	290 m	29	6.
Majdel Ig.	150 m	15	7.
Čaričević	100 m	0	8.

Plavalna senzacija na Mariborskem otoku

V okviru Mariborskega tedna bo v nedeljo, 13. avgusta, ob 16. medmestni plavalni dvoboju reprezentanc Zagreba in Maribora. Za Zagreb nastopijo znani rekorderji inž. Gazzari, Strmac itd., dočim bodo domačini ojačeni z nekaterimi odličnimi plavalci SK Ilirije, Ljubljana. Spored bo izredno pester, poleg plavalnih točk se bodo predvajali tudi ekshibicijski skoki in odigrala medmestna waterpolo tekma Zagreb-Maribor. Nedvomno bo ta prva letošnja plavalna prireditve na Mariborskem otoku privabila veliko število občinstva. Dopoldne pa se vrši na Dravi plavalna tekma na 3 km dolgi progi Maribor-

ski otok—kopališče Kristian. Start je ob 10. uri. Prijavljeni so tudi plavalci iz Ljubljane, Celja, Ptuja itd.

Branko Zherl v Mariboru

Mariborski plavalni klub je prejel brzojavno obvestilo, da bo v okviru medmestnega plavalnega dvoboja Maribor-Zagreb v nedeljo na otoku pri ekshibicijskih skokih sodeloval tudi večkratni državni prvak v skokih in absolvent visoke šole za telesno vzgojo v Varšavi, Ilirijan Branko Zherl, s čimer se bo uvrstila v program prireditve nova plavalna senzacija, ki bo privabila številno občinstvo na otok.

Teka skozi mesto ne bo

Tradicionalni stafetni tek atletov skozi mesto v okviru Mariborskega tedna, ki bi se moral vršiti danes, je iz tehničnih razlogov, zlasti pa tudi popravila Maistrove ulice odpovedan.

Važen sestanek v Zagrebu

V soboto bo v Zagrebu važen sestanek hrvatskih in slovenskih delegatov, ki se bodo dogovorili glede nadaljnjega dela v pogledu reorganizacije našega sporta. Hrvati so odločeni, da skrajnosti upoštevati upravičene želje slovenskih zastopnikov. Ni izključeno, da bodo ligaški termini ponovno izžrebani. Določeni bodo pri tej priliki tudi sodniki, ki pridejo v poštev za sojenje ligaških tekem.

Šah

Amaterski turnir v Zagrebu

V drugem kolu turnirja za nacionalnega mojstra v Zagrebu je prišlo do nekaterih prav zanimivih partij. Vsi amaterji, ki se letos potegujejo za naslov mojstra, igrajo zelo podjetno, toda tudi precej previdno. Drugo kolo je dalo naslednje rezultate: V A skupini Alijas-Rajković 0:1, Pavlovič B.—inž. Ivko 1:0, Muha—Jerman 0:1, Majstorović—Mlinar remis, Gottlieb—Licul 1:0, Feuer—Drašić remis, Pavlovič S.—Gligrić 0:1, Medan—Šiška 0:1. V B skupini Slokan—Berner 0:1, Sorli—Carev remis, Savič—Rabar remis, Kurjački—Filipčić 0:1. Subarič—prof. Gabrovšek remis, Kohn—Cindrič, Stakič—Muždeka, inž. Weiss—Lončarič remis.

Rezultati damskega prvenstva: Petrovič—Deutsch 1:0, Antonijević—Timofejeva 0:1, Takač—Marut 0:1, Korban—Hrašovec 0:1.

128. FRANCOŠKA OTVORITEV

(1. kolo damskega turnirja)
Bela: Korban Črna: Petrovič
1. e4, e6 2. d4, d5 3. Sc3, Sf6 4. Ld3 Le7 5. Sf3, Eb4 6. Ld2, Le3 7. Lxc8, dxe 8. Lxd4, Sxe4 9. 0-0, b6 10. De2, f5 11. Td1, La6 12. De3, Lxf1, 13. Txf1, 0-0 14. Sd2, Dd5 15. Sex4, Dxd4 in bela preda.

129. SICILJANKA

(2. kolo zagrebskega turnirja)
Beli: Gottlieb Črna: Licul
1. e4, e5 2. Sf3, e6 3. Sc3, a6 4. d4, cxd4 5. Sxd4, d6 6. Le2, Sf6 7. Le3, Dc7 8. 0-0, b5 9. f4, Lb7 10. Lf3, b4 11. e5, bxc3 12. exf6, cxb2 13. fxf7, Ld7 14. Tb1, Sd7 15. Txb2, d5 16. f5, e5 17. f4, Sxf6 18. Sf5, Lf8 19. Lg5, Se4 20. Lxe4, dxe4 21. Lf6, Tg8 22. Lxe5, e3 23. Lxe7, Txd2 24. Kh1, e2 25. Txb7, exd1 26. Txd1, Txd2 27. Tel+, Kd7 28. Ld6+ in črna preda.

MARIBOR 2139

Janko Furlan

11

Danes pa se je udeležil predavanja na znameniti »Tribuni«, kjer so na govorniškem odru močje iz vseh krajev, poklicev in nazorov, največ pa prvenstveniki-kmetje in delavci... torej sami prostaki v svojedobnem, že davno umrlem smislu. Nocoj je ogromna amfiteatralna dvorana polna poslušalcev iz mestne družinske note. Ni jim bilo baš treba v »Tribuno«, saj ga lahko poslušajo in tudi do pičice vidijo doma. A prignala jih je radovednost na tako edinstveno predavanje stopetindvajsetletnega pastirja Marka z balkanskih gor. To se pravi: Ne zanimajo jih njegova leta, ker niso taki Metuzalemi nobena redkost. Saj je šestdesedemdesetletnik še fant od fare, ki more plesati po eni, kolikor se mu poljubi, dočim so take pred dve sto leti za vsako ceno zavarovali za dobro — kupčijo in rekli, da je sedemdeseto mejnik. Saj niti ni moglo biti kaj drugega in ni niti smelo, ker je človeštvo v svoji zablodi ščitilo teorijo preobljudenosti... ono teorijo ki jo gospod Zemlich v svojem sociološkem študiju podčrtava, češ: Tak je bil tkrat svet, taka so bila sredstva, ki naj bi bila posvečena in za večno posvetila namen samozvancev... Danes je to le zgodba iz blodnih dni, ki piše: Zato so bili narodi lačni, raztrgani, bosí in nagi...

brezkrovci... bolni... besni... obupani... Zato so morali umreti spočetniki in razpadati tuberkulozni, rakavi, venerični in revmatični ter so se streljali nevrasteni... Zato so bili invalidi... slepci in gluhi, redkozobi in plešci... In še marsikaj je zlezlo skozi zgodovino, kar ni v analih, kronikah in v prahu sten nekdanjih domov... Danes ni več tega temnega in dušnega madeža v listu tekoče zgodovine. Ali je torej kak čudež, če nosijo smrtniki mlado in čvrsto kri še preko sedemdesetega in se plešci in kakor koli defektni uvrščajo v javni stolpec »Senzacija«?

Stopetindvajsetletni Marko ni torej nikakršna senzacija. Pač pa vzbuja radovednost meščanovo njegovo predavanje »Moje življenje«.

»Živio otac... čiča... brat Marko! Živooo... Zdravooo!« grmi po dvorani, ko se pojavi stasit mož, raven in čil, živahen in sokoljevega pogleda, močnega spomina in jasnovidnosti. Ozre se po prostoru in se smehlja... »Zdravo, dečo moja... svobodni v svobodni!« Spet dolgo ploskanje in nato popolna tišina...

Marko govori... nekaj stavkov bolj tiho... kot da govori sebi... A glas polagoma stopnjuje do višine, primerne temu prostoru. Njegova beseda je plamen in zanos... Marko kleše in upodablja lik svojega življenja na planinah. Slika lepoto »sveta bliže nebu in Bogu... slika njegovo sonce... temo... vedrino... meglo, viharje in njihovo besnost... Marko razgrne samega sebe in vse goste solze in redek smeh preteklosti... Kako živo predoči nekdanje pastirstvo, kaže staje... jelo... pilo... obleko... delo... Slika bedo in temo, da se mu hkratu pojavi harva na licu in v besedi, kot jok iz daljine... »To je poglavje iz črne povesti... to nismo še začutili, kdo in kaj smo, od kod in čemu ter smo se rogali drug drugemu... Šel sem po sledovih v to minulo... O, jada nam majka! Kamor koli vodi ta sled... v rav nice in brda in sela in mesta, povsod te stresa in krči srce. Naša davčina sta dve jezeri: solzno in krvavo. Prvo je iz solz naših majk, devojč in dece, drugo iz innaštva... A niti solze, niti junaštvo ni bilo zaman... izvojevale so nam to lepo usodo. Slava vsem, ki so kakor koli pomagali graditi to človeka dostojno življenje...«

»Slava neznanim borcem!« ponovi dvorana.

»Zdaj nam je dobro... vam tukaj ob robu naše domovine in nam na planinah in v ravninah in selih... povsod je mir in procvit... A jaz vam rečem: Še bolje nam bo, ker veliko je jezero solz in globoko ono krvi, ki smo jo natočili. Nam

mora biti še bolje, ker smo našli svojo sredino, našli — človeka... Dokler se ne odmaknemo od tega cilja, ki ga ni človeštvo prej poznalo, dotlej pojde naša pot navzgor... Dolina in brdo, selo in mesto služijo temu cilju in naša zemlja bo srečna še tisoč let ali toliko časa, kolikor smo točili solze in kri za to svobodo... Zdravo!«

»Zdravo, dragi Marko!... Hvala!« gro po dvorani.

Marko se smehlja in odzdravlja.

Predenji stopi lepa mladenka s šopom najzlahtnejšega cvetja, se mu prikloni in izroči šopek, rekoč: »Sprejmi iz src z naših gor in z željo, da naj bi te ne mučila zмота naše preteklosti!«

»O, dobro dete!« reče Marko.

Tik za njo se pojavi ob pozornici lepa postava — »Zemljik... sociolog,« zakliče nekdo izmed poslušalcev. Navzoči se obračajo k sosedu... izprašujejo... pritrujejo... ploskajo... Zdravo, ameriški rojak!... Zopet tišina... Zemljik se živahno pogovarja z Markom... Nato se obrne proti dvorani in izpregovori: »Res sem vaš rojak, ki ga je usoda vrgla na tuja tla... Prvič gledam svojo domovino in mi je dobro... Slišal sem brata Marka... prisluskovalo je moje srce in trepetalo, ko je trepetala Markova beseda in se smejala, ko je bil v njej smeh... Zdaj sem dograjen in izčršan tudi jaz... zdaj sem ves vaš... Pojdem in se vrnem...«

(Jutri konec.)

Sodišča**Kazen za prekoračen silobran**

Pred velikim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča je sedel na klopi 25-letni čevljarški mojster Franc Škerjanc iz Brebovnika pri Ivanj-kovcih. Državno tožilstvo v Mariboru ga je obtožilo, da je po zrelem preudarku ustrelil z lovsko puško svojega sosedo Matija Vajda, tako da so se Vajdi zarile šibre globoko v prsni koš ter je v mukah izdihnil.

Kako je prišlo do zločina? Obtožnica pripoveduje, da je bilo med hišama staro sovraštvo, ki se je vlekle že nekaj let. Škerjanc in njegova žena na eni strani in Vajda na drugi strani se niso mogli videti. Kritičnega dne se je Vajda nekaj prepiral s Škerjančevno ženo. Ker ženska ni molčala, ji je zagrozil, da jo bo zaklal. Ženska je odhitela po svojega moža in mu povedala, kako je Vajda grozil. Škerjanc je odhitel na orožniško postajo, kjer

je povedal orožnikom, kaj Vajda grozil. Zadnji pa so mu rekli, naj odide spat, ker je odšel tudi že Vajda spat. Škerjanc je odšel domov, blizu hiše pa je zagledal Vajda na čišnji. Beseda je dala besedo. Škerjanc je stekel v hišo, snel s klina lovsko puško, jo nabil ter pritekel z njo nad Vajdo. Naperil jo je na sosedo ter ga iz bližine 1 in pol metra ustrelil. Ko je pritekla zdrava žena pokojnega ter začela jokati, se je Škerjanc obregnil, da je storil to, kar je že dolgo časa nameraval.

Veliki kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. Lenart, je obsodil čevljarškega mojstra Franca Škerjanca samo zaradi prekoračenega silobrana na 6 mesecev strogega zapor. Obtožnico je zastopal državni tožilec dr. Hojnik, obtoženca pa je zagovarjal odvetnik dr. Pretner.

Prebrisan agent za službe

O 31 let starem delavcu Francu Knezu, ki so ga pripeljali pazniki pred sodnike iz zaporov okrožnega sodišča, je izjavil državni tožilec, da je goljuf po poklicu. Franc Knez je bil že sam brez dela, zato je vedel, kako lahko je najti med brezposelnimi žrtve. Lani februarja pa je poizkusil prvič. Ker se mu je posrečilo, je nadaljeval. V kratkem času — v komaj dobrem mesecu — je osleparil različne ljudi, med njimi tudi brezposelne za zadnje kračarje. Vsega je nabral do 3000 din. Hodil je okrog ter se izdajal za »Hutterjevega« agenta, ki išče ljudi za tekstilno tovarno. Tako je izvabil od 1.3-

katerih brezposelnih žrtve po 100 in še več dinarjev. Ob neki priliki pa se je predstavil na sodišču nekemu kmetu za sodnega uradnika ter mu obljubil, da bo uredil zanj zadevo glede izbrisa iz zemljiške knjige. Seveda je pri tem kmeta naplahtal za nekaj kovačev. Nekaj za tem pa se je izdajal Knez, ki ima kolikor foliko nastopa, za izvršilnega organa okrajnega načelstva v Mariboru in opeharil svojo žrtev za 185 din.

Knez je bil obsojen za goljufije na 1 leto in 10 mesecev težke ječe, za tri leta pa so mu odvzeli častne državljanske pravice.

Hela Kovačeva prvakinja Gdanska

Na teniškem turnirju za prvenstvo svetovnega mesta Gdanska je osvojila prvo mesto Hela Kovačeva, ki je v finalu premagala Beuter-Hamerovo s 6:4, 7:5. Ostali finalni rezultati: v moškem singlu je Redl premagal Singla s 6:1, 1:6, 6:3, 7:5, v moškem dublu pa sta Göpfertov Metaxa parazila par Redl-Singl 6:4, 6:1, 7:5.

SLOVENSKI ATLETI V LIEGEU

Po uspehu, ki so ga dosegli telovadci na mednarodnih telovadnih tekmah v Liegeu, poročajo sedaj o odličnih rezultatih atletov Zveze fantovskih odsekov v mednarodnih tekmah. Dosegli so tri prva mesta: na 1500 m Zmago Košir, na 400 m Jeseničan Klinar, v troskoku pa Smolej. Druga mesta so zasedli: Skušek na 400 m, Klinar v metu krogla, Jeglič v metu diska, naši stafeti na 4 × 100 ter 4 × 200 m sta se ravno tako plasirali na drugo mesto.

PODPORA ZA POTOVANJE V AMERIKO

Minister za telesno vzgojo naroda Cepojč je izjavil novinarjem, da je teniške-mu sportu zagotovljena podpora din 100 tisoč za potovanje v Ameriko na mednarodni finale Davisovega čupa. Gornji znesek je deponiran v zunanem ministrstvu ter bo zvezi na zahtevo takoj izplačan.

DUBROVNIŠKI JUG V TRSTU

Dubrovniški Jug gostuje v Trstu v plavalnem dvoboju proti Triestini. Rezultat prvega dneva je po točkah 30:28 za Triestino. Naši plavalci so prispeli šele par ur pred nastopom v Trst ter tako niso pokazali vsega svojega znanja. Posamezni rezultati:

100 m prsno, moški: 1. Žižek (J) 1:02,3, 2. Costa (T) 1:02,4;
200 m prsno, ženske: 1. Orlič (J) 3:27,1, 2. Precop (T) 3:31,8;
100 m hrbtno, moški: 1. Angeli (T)

1:13,9, 2. Ciganović (J) 1:14;
Stafeta 4 × 50 m, ženske: 1. Triestina 2:12,2, 2. Jug 2:28,3;
Mešana stafeta 3 × 10 m, moški: 1. Triestina 3:33,8, 2. Jug 3:40;
waterpolo: Jug—Triestina 7:0.
s Rezultati teniškega turnirja v Zagrebu v korist poplavljenec: Mitić—Kukuljević 6:2, 6:4, Punčec—Pallada 6:2, 6:1, Punčec—Sarić: Mitić—Pallada 9:7, 6:4.

Mariborske drobne vesti

m Po 4 urah dostavljena brzajavka. Naš naročnik se pritožuje nad nerednostjo v dostavi brzajavk. Iz Murske Sobote je dospela brzajavka na pošto v Maribor po 49 minutah, dostavljena pa je bila točno štiri ure kasneje. Take nerednosti Mariboru pač niso v ponos, ker bi bile v nujnih primerih zelo usodne.

m Irmina Dreisibnerjeva iz Špičnika se ni pognala v vodnjak, ker bi ji starši branili poroko z njenim izvoljencem, ampak zato, ker starši niso mogli pristati na nove fantove zahteve.

m Dober zashuzek za fante. SSK Maribor sprejme nekaj fantov v starosti od 8. do 14. leta za pobiranje žog na svojih teniških igriščih. Prijave sprejema oskrbnik v Čopovi ulici.

m Tobogan ni šahovska deska. Na toboganu na razstavišču Mariborskega tedna si je ponesrečil roko 20-letni mariborski šahist in dijak Anton Čertalič iz Delavske ulice 6. Ponesrečen šahist se je zatekel po pomoč v bolnišnico.

m Ukradeni kolo. Na sejmišču je nekdo ukradel kolo Rix z evid. št. 134233 posestniku Fr. Kramplu s Siemena pri Selnici ob Dravi.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.—. Družbe, preklic, dopisovanja in ženigovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma za te vpslati v njemu skupaj z naročilom ali na poštini položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

Razno

Sladkor v sipi za vkuhanje kakor prvovrstni kis za vlaganje vedno na zalogi
»KAVALIR«
Gosposka 28. 7029—1

Najboljša kava pri
»KAVALIR«
Gosposka 28. 7028—1

NOGAVICE, KOPALKE
kombineže, oblike-blogo, platno, volno itd. nudi »Mara«, Koroška 26. 7137—1

SPREJMEM V IZDELAVO
in popravilo raznovrstne tehtnice. Makso Kert, tehničar-ključavničar, Maribor, Aleksandrova 19. 7254-1

TRAJNI KODRI
vodno železno ondulacijo, beljenje in barvanje las prvovrstno izdeluje salon Dobosič, Magdalenska ul. 33. 7266-1

IZBORNO VINO!
Muškati silvanec, reuski rizling ter prima namizno vino sv. Peterčan po zmerni ceni dobite v gostilni »Prešernova klet« v Gosposki ulici. 7297-1

MAKO-PERILLO
ki vpija znoj, higienično izdeluje v barvah in nebeljeno. Dobi se v največji izbiri pri »Luna«, Maribor, samo Glavni trg 24. 7347—1

KLOBUKE
vseh vrst doma izdelane, proti dežju impregnirane, kakor tudi čepice po konkurenčnih cenah dobite le pri Babošek Vladko, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska ul. 5. Vsa popravila se sprejemajo pod garancijo za 10—25 din. 7120—1

»EFKA« MIZARSTVO
Franciškanska 12. Maribor, razstavlja tudi na letošnjem Mariborskem tednu. Se pritožba za naročila stanovanjskih oprem. Korošec Franc. 7072—1

GOSTILNA »OTOK VIS«
Sodna ul. Toči originalna zna na dalmatinska, viška in domača vina. Prvovrstna meščanska kuhinja. Priporočila te gostilničar. 7437—1

Posest

PRODAM PARCELE
ob glavni cesti, za vsako obrt pripravne. Ptujška cesta 87. 6669—2

Kupim

BARVE, LAKE, FIRNEŽ,
čopiče, karboline, paste za parkete itd. kupite v trgovini Hani Franjo. Orožnova 3. 7255-3

Kupim
IZLOŽBENO OMARICO
Vprašati Koroška 20-I, krznar. 7443—3

Prodaj

LESENA BARAKA
poceni na prodaj. Gradnja cesta Reka—Sv. Arch. Hoče. 7441—4

PRODAM PARCELO
550 m², po povoljni ceni. — Kralja Matjaža, Studenci. Vprašajte Koroška 20. Bole. 7444—4

Enonastropna, novo zidana HIŠA
s štirimi stanovanji v dobrem stanju, kleti in vrt se prodaja. Dr. Verstovškova 31. Pobrežje. 7449—4

Oglašujte!

OKVIRE IN SLIKE
vseh vrst v največji izbiri nudi specialna tvrdka
M. VAHTAR — MARIBOR — TYRSEVA UL. 7

Stanovanje

2 STANOVANJE
eno- in dvosobno se odda v Smetanovi ulici 54. Gostilna. 7234-5

GARSONIERA
obstoječa iz sobe, kopalnice in predsobe takoj za oddati. Grajski kino. Pojasnila na blagajni. 7438—5

STANOVANJE
se odda v Ciril-Metodovi 2. Studenci. 7439—5

SOBA, KUHINJA
shramba, vrt za 200 din se odda. Vprašati Gubčeva 8. trgovina. Pobrežje. 7440—5

DVOJNO STANOVANJE
soba in kuhinja, v novo zidani hiši se odda v najem s 1. septembrom. Dr. Verstovškova ul. 31. Pobrežje. 7448—5

SOBA, KUHINJA
s kabineto se s 1. septembrom odda. Sprejme se tudi na lano in stanovanje. Pobrežje. Ipavčeva 9. oreje Špe sovo selo. 7451—5

Stanovanje išče

Iščem moderno komfortno 4-SOBNO STANOVANJE od 1. oktobra dalje. Ponudbe na Ceršasko tovarne lepence Maribor. Maistrova 17. 7434—6

Soba odda

OPREMLJENA SOBA
se odda pri samostojni gospe. Naslov v upravi. 7442—7

Službo dobi

FOTOGRAF!
Retušerija ali retušerko, samo prvovrstno moč iščem za takoj Foto Pelikan, Rogaška Slatina. 7431—9

SODARSKI VAIENEC
se sprejme. Sulcer. Vojašniška 7. 7445—9

DVA KOTLARSKA POMOČNIKA
sprejemem takoj, služba zasigurana, plača 300—400 din na teden, proti sposobnosti. — Urbas Franjo, kotlar, jastrebarsko pri Zagrebu. 7446—9

DRUŽABNIK
išče se sposoben, soliden mizarški mojster kot družabnik. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Družabnik«. 7447—9

Službo išče

ABITURIENTKA
drž. trg. akad. išče primerne zaposlitve v Mariboru. Ponudbe na upravo pod »Vestna«. 7100—13

Velika izbira

dvokoles, otroških vozov, prevoznih trikotnikov, šivalnih strojev, motorjev in pnevmatike najceneje pri

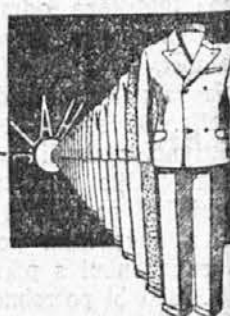
»TRIBUNA«
F. BATJEL, MARIBOR
Aleksandrova cesta 26
Telefon 26-14

Dopisi**Neuspeh v življenju?**

obrnite se na grafologa

KARMAHA

ki se odlikuje posebno z analizo človeškega značaja, deluje na strogo znanstveni bazi psihologije in daje vsakemu nastopajočemu dogodke pismenih nasvetov, ki Vam bodo koristili vse bodoče življenje. Obisk sprejema v Mariboru, hotel »Zamorca« vsak dan od 9.—12. dop. in od 14.—19. pos. Odgovarja tudi na došlo korespondenco. V Mariboru ostane do 10. avgusta.

Obleke, klobuki, pecila, pletenice

itd. v konfekciji

Jakov Lak

Maribor
Glavni trg 2

Zlato in srebro

briljante, zastavljajne lističe išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin.

Maribor, Gosposka ulica

Preizkušen je vsaki kozarce znamke

»REX«

zatorej ga za vkuhanje sadja in sočivja uporabljaj vsaka vzorna gospodinja.

»REX«

kozarci so svetovno znani ter se dobijo

v Mariboru

le v obeh trgovinah (trdnice)

Ivan Kovarčič

Slovenska ul. 10
Koroška cesta 10

Znižane cene.

Čitajte, »Večernik«

Pošiljka francoskih koles je dospela

Kadrmars J., Maribor
Melje - Kraljeviča Marka 13

TITAN D. D. KAMNIK

AVTOMATSKE TEHTNICE

„TITAN“

PRECIZEN DOMAČ IZDELEK
SO NAJBOLJŠE!

Razstavljamo na Mariborskem tednu—Trgovski odd.

Trgovci, mesarji in gostilničarji, ogledajte si jih!

Prodaja na drobno in stalna zaloga pri

VELETRGOVINI Z ŽELEZNIHO

PINTER & LENARD, MARIBOR

Glavni zastopnik: Riko Debeljak, Ljubljana